

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/34/2022
Identifikačné číslo spisu:	4320010330
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4320010330.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zelaňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného P. Y. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 21. júna 2023 v Bratislave, o dovolaní obvineného P. Y. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 23. novembra 2021, sp. zn. 1To/79/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. Y. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Levice (ďalej tiež „okresný súd“) z 26. júla 2021, sp. zn. 1T/16/2020 bol obvinený P. Y. (ďalej tiež „obvinený“) uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 214/2019 Z. z., na tom skutkovom základe, že:

- v presne nezistenom čase v mesiaci august 2019 do 05. septembra 2019 v priestoroch Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Želiezovciach požadoval od poškodeného L. L. finančné prostriedky na pokrytie svojich osobných potrieb, inak písomne oznámi bližšie nekonkretizovanému vyšetrovateľovi, že sa mu L. L. priznal k spáchaniu trestnej činnosti, za ktorú je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody, pričom mal vedomosť o tom, že v trestnej veci L. L. prebieha dovolacie konanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky, a preto mu poškodený z obavy, že takéto písomné oznámenie o priznaní sa k spáchaniu trestného činu s najväčšou pravdepodobnosťou ovplyvní rozhodnutie dovolacieho súdu v jeho neprospech previedol prostredníctvom blízkych osôb O. L. a Q. I. na ústavné konto č. XXXXXXXX P. Y. finančné prostriedky v celkovej výške 60,- Eur, ktoré boli na uvedené konto pripísané dňa 4. septembra 2019 vo finančnej čiastke vo výške 30,- Eur a dňa 05. septembra 2019 v rovnakej finančnej čiastke.

Okresný súd obvinenému za túto trestnú činnosť uložil podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 roky, na výkon ktorého ho zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“) z 23. novembra 2021, sp. zn. 1To/79/2021 podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Véselého dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu, že malo byť zásadne porušené právo na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], že napadnuté rozhodnutie má byť založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] a z dôvodu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie má byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku].

Ako vadu napíňajúcu dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený namietal, že v základnom trestnom konaní neboli vykonané ním navrhované dôkazy a súdy nevyhodnotili, ktorá z výpovedí svedka M. E. je pravdivá. V súvislosti s posielaním peňazí na jeho účet v Ústave na výkon trestu odňatia slobody (ďalej tiež „ÚVTOS“) príbuznými poškodeného L. L. (ďalej tiež „poškodený“) tvrdí, že väzni si navzájom vytvárajú ekonomické väzby tak, ako to bolo aj medzi ním a poškodeným a peniaze zaslané na jeho účet, respektíve ich časť „považoval“ za odplatu za kresby, ktoré pre poškodeného vyhotovoval. Obvinený ďalej uviedol, že súdy v základnom konaní mali opomenúť skutočnosť, že poškodený si mal nechať posilať peniaze od príbuzných aj na meno iných odsúdených do ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ktorí však neboli trestne stíhaní. Obvinenému boli zaslané finančné prostriedky príbuznými poškodeného do ÚVTOS trikrát, a to po 30,- Eur. Za prvý prípad prevodu peňazí na jeho účet boli s poškodeným disciplinárne potrestaní a zvyšné dva prevody peňazí súdy posúdili ako súčasť trestného činu vydierania, hoci nebol preukázaný kontakt s príbuznými v zmysle žiadosti o zaslanie peňazí. Podľa názoru obvineného nemôže byť potrestaný za rovnaké konanie dvakrát. Prezentoval tiež názor, že zákon príbuzným nezakazuje posilať finančné prostriedky na účet iného odsúdeného.

Ďalej dovolateľ namietal, že vymedzenie doby skutku prostredníctvom slov „v presne nezistenom čase v mesiaci august 2019 do 05. septembra 2019“, nemožno považovať za jasné a zrozumiteľné, keďže v skutkovej vete nie je presne vymedzené, kedy a akým spôsobom mal vydierať poškodeného. Je pravdou, že sa rozprávali o skutkoch, pre ktoré boli odsúdení a je tiež pravdou, že vedel o podaní dovolania poškodeným v jeho trestnej veci, ale akékoľvek svedectvo obvineného by už podľa jeho názoru, nemalo v dovolacom konaní žiaden význam, pretože v tomto konaní sa už nevykonáva dokazovanie. Obvinený považuje rozsudok okresného súdu za nepreskúmateľný, pretože v ňom nebolo špecifikované akou „hrozbou ťažkej ujmy“ nútil poškodeného poslať mu peniaze na účet v ÚVTOS. Podľa jeho názoru, v priebehu konania nebolo preukázané nielen, že by hrozil poškodenému inou ťažkou ujmou a ani to, že by poškodeného nútil poslať mu finančné prostriedky. Zaradenie pre účely výkonu trestu odňatia slobody do ústavu s maximálnym stupňom stráženia obvinený označil za protiprávne. Miera jeho narušenia v zmysle § 48 ods. 4 Trestného zákona nemala byť podľa jeho presvedčenia, predmetom dokazovania. Uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 4 rokov s použitím § 38 ods. 5 Trestného zákona na spodnej hranici takto určenej trestnej sadzby, označil za „paradoxné“.

V ďalšej časti dovolania obvinený spochybňoval vierohodnosť výpovede poškodeného, a to s poukazom na znalecké posudky vypracované v trestnom konaní vedenom pred Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 3T/50/2017. Súdom vytýkal absenciu znaleckých posudkov o aktuálnom duševnom zdraví poškodeného.

Obvinený z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu bol v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. d) Trestného poriadku z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v jeho neprospech, aby zrušil uznesenie krajského súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušované rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a aby krajskému súdu

prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa písomne vyjadril poškodený, podľa ktorého dovolanie nie je opodstatnené. Poškodený vyjadril nesúhlas s interpretáciou výpovede svedka M. E. obvineným, ktorý na hlavnom pojednávaní uviedol, že si nepamätá čo uviedol v prípravnom konaní a po prečítaní jeho skoršej výpovede z prípravného konania túto pred súdom potvrdil. Čo sa týka posielania finančných prostriedkov na účet iných odsúdených, poškodený dané konanie nepoprel, ale zdôraznil, že je to iná situácia, keď konal dobrovoľne a iná situácia je, keď bol k takému konaniu donútený nátlakom. Prvých 30,- Eur poslal obvinenému dobrovoľne, ale druhý a tretíkrát mu poslal finančné prostriedky pod vplyvom nátlaku vydieraním. Naďalej zastáva názor, že vyhlásenie obvineného o tom, že sa mu ku skutku priznal, mu mohlo poškodiť, pretože v danej dobe ešte nemal podané dovolanie a usiloval sa o svoju nevinu. Pokiaľ obvinený tvrdí, že si nechal poslať finančné prostriedky do ÚVTOS aj na účet iných odsúdených, to je pravda, ale s tým rozdielom, že poškodeného iní odsúdení nevydierali, tak ako to robil obvinený. Poškodený navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

K písomnému vyjadreniu poškodeného k dovolaniu sa obvinený a ani jeho obhajca písomne bližšie nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), a že dovolateľ pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne zistil, že v prípade dovolania obvineného je zrejmé, že nie sú naplnené ním uplatnené dôvody dovolania, a preto ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

V prvom rade treba uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti už právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007]. Dovolanie taktiež nepredstavuje ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nie je „ďalším odvolaním“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020.).

Zároveň platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, väd a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu príslušného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014). Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku

(pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Inými slovami povedané, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 7/2011. Súčasťou práva na obhajobu je aj právo obvineného navrhovať dôkazy. Ak obvinený si uplatňuje svoje právo navrhovať dôkazy, tak tomuto právu zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu, aby sa zaoberali každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím návrhu na vykonanie dokazovania, buď tomuto návrhu vyhovieť alebo návrh na vykonanie dokazovania odmietnuť podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku alebo rozhodnúť, že ďalšie dôkazy sa vykonávať nebudú podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku (viď R 116/2014). Z vyššie uvedeného popri inom vyplýva, že nie je povinnosťou súdu vykonať všetky dôkazy, ktoré navrhujú strany, ale je povinnosťou súdov predovšetkým prvého stupňa, pred ktorými je vykonávané ťažisko dokazovania, procesne reagovať na prednesené návrhy strán konania na vykonania dokazovania. Pokiaľ teda obvinený namietal, že v základnom konaní neboli vykonané ním navrhované dôkazy, tak uvedený postup sám osebe nepredstavuje zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko súdy neboli povinné navrhované dôkazy aj vykonať a v základnom trestnom konaní procesne reagovali na návrhy obvineného na doplnenie dokazovania. Pokiaľ obvinený namietal, že súdy nevyhodnotili, ktorá z výpovedí svedka M. E. je pravdivá, tak táto námietka je neopodstatnená, pretože tak okresný (str. 8 ods. 2 rozsudku okresného súdu), ako aj krajský súd (str. 5 ods. 3 uznesenia krajského súdu) sa so zmenou výpovede svedka dôsledne vysporiadali, keď uviedli, že jeho neskoršiu (zmenenú) výpoveď vyhodnotil prvostupňový súd ako „účelovú“ a krajský súd ako takú, ktorej „neuveril“. Krajský súd primerane vysvetlil prečo nebolo potrebné skúmať duševný stav (§ 150 Trestného poriadku) svedka a poškodeného L. L..

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

V rámci uvedeného dôvodu obvinený namietal, že jeho osobnostná narušenosť v zmysle § 48 ods. 4 Trestného zákona, ktorá viedla k jeho zaradeniu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, nebola predmetom dokazovania, dovolací súd konštatuje, že aj táto dovolacia námietka je neopodstatnená. Svoj záver o zaradení obvineného do ústavu s maximálnym stupňom stráženia súdy založili na základe rozhodnutia o jeho preradení na zvyšok výkonu iného trestu odňatia slobody do ústavu s maximálnym stupňom stráženia (uznesenie Okresného súdu Levice sp. zn. 2Nt/68/2019 z 20. augusta 2019 a 08. októbra 2019) a s poukazom na jeho nevyhovujúcu nápravu vo výkone trestu odňatia slobody, ktorú zistili z vyššie uvedeného rozhodnutia súdu a hodnotiacej správy z Ústavu na výkon trestu a Ústavu na výkon väzby Ilava. Jednotlivé dôkazy, na podklade ktorých súdy rozhodli, tak boli vykonané zákonným spôsobom podľa § 269 Trestného poriadku, ich prečítaním na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Dovolací súd hodnotí zistený skutkový stav a vyjadrený v tzv. skutkovej vete v rámci konania o dovolaní len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Dovolací dôvod podľa §

371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku zistenému skutkovému stavu súdmi nižších stupňov. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu súdmi v základnom, pôvodnom konaní, dovolací súd nesmie skúmať a meniť. Preto všetky námietky, ktorými obvinený napádal správnosť zisteného skutku vyjadreného v tzv. skutkovej vete rozsudku okresného súdu, alebo smerujúce proti hodnoteniu dôkazov, na podklade ktorých súdy v základnom konaní ustálili skutkový stav, sú v dovolacom konaní irelevantné a nemožno ich podriaďiť pod žiaden z uplatnených dovolacích dôvodov. To platí najmä pri námietkach obvineného založených na tvrdení, že dokazovaním nebola preukázaná hrozba ťažkou ujmovou voči poškodenému, že tohto nútil posielat' finančné prostriedky na jeho účet, ako aj námietky spochybňujúce hodnovernosť výpovede poškodeného. Pokiaľ obvinený namieta, že mal byť dvakrát potrestaný za ten istý skutok, jednak v rámci disciplinárneho konania a potom aj v trestnom konaní, túto argumentáciu nemožno považovať za dôvodnú. V disciplinárnom konaní bola voči obvinenému vyvodená zodpovednosť za prvú, sprostredkovanú (prostredníctvom príbuzných poškodeného) a dobrovoľnú platbu 30,- Eur na účet obvineného (tzv. zakázaný kontakt medzi odsúdenými) a v trestnom konaní bola voči nemu vyvodená zodpovednosť za nútenie poškodeného k dvom nasledujúcim, nedobrovoľným platbám v sume po 30,- Eur na jeho účet. Obvinený teda nebol potrestaný dvakrát za ten istý skutok.

K námietke nedostatočného vymedzenia skutku v tzv. skutkovej vete rozsudku dovolací súd konštatuje, že z dikcie skutkovej vety jednoznačne vyplýva čas aj spôsob konania obvineného, preto i táto námietka dovolateľa je neodôvodnená a nenapĺňajúca žiaden z dovolacích dôvodov uvedených § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku.

Dovoláním obvineného P. Y. zjavne neboli naplnené ním uvedené dovolacie dôvody, ale ani žiadne iné dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto, na neverejnom zasadnutí dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.